

דברי הירושלמי דרוד מת בעלמא ותי כל ישראל אוננים
והארכתי בזה ובהדרג' לו דרך אחרת בענין זה ויסודו
בני על קושייתו דמה בזה דהיו כל ישראל אוננים והרי
הי' פלגת וקיי"ל דאין אנוטם ברנל עכ"ד :

מצאתי בהנאות שליט לקי' זאת בשם שו"ת חכם
כזי ואין הספר תחת ידי אבל לפוס רהיטא
לכאורה עלה על רעיוני לפי מה דאיתא בש"ע יו"ד סי'
ש"ס ס"ד דאבל מדרך ברכת אבליים ובשבת אין מזכירין
מעין המאורע וזה דווקא אי איכא אחרים בשלחן דבשבת
אבילות דפרהסיא אינה טהגת אבל אם בירך ביחיד או
אף בשלשה וכולם אבליים מזכיר דהיו בלגעה יעו"ש
בש"ך ובטור הביאו בשם הרמב"ן ומשמע דאף בעשרה
וכולם אבליים מזכיר דאבליים לשלעלמא הוי להם כל דבר
בלגעה ובפרהסיא היינו דווקא שיש אחרים שאין אבליים
עמהם :

והנה הא דאין אנוטם ברנל הוי רק לענין פרהסיא
אבל בלגעה שפיר טהג וכבר האריכו בזה
דכה"ג מקריב און ואינו אוכל דלכה"ג כל השנה ברנל
דמי ומשו"ה מקריב און דאין אנוטם ברנל ולענין הקרבה
הוי כפרהסיא אבל לענין אכילה הוי דברים שבלגעה
וטובע ועיין ש"ס זכחים ס"ז :

ומעתה לפי מה שכתבתי דכולם אבליים הוי בלגעה
יש לומר דמשו"ה דייק הש"ס והיו כל
ישראל אוננים וכבר עמדו פ"ז מה זה שדייק כל
ישראל והי"ל לומר והיו ישראל אוננים ולהג"ל א"ש דמכיון
דהיו כולם אוננים הוי לגביהם בלגעה כמו בברכת
אבליים ובלגעה נוהגים באנוטם אף ברנל ולא קשה ק"י
המכ"ל וק"י הדרג' :

ואפשר דהרמב"ן בברכת אבל יליף באמת דיע
ממה שדייק הירושלמי כאן והיו כל ישראל
אוננים :

ויען שהענין דבר חדש לגמרי אני מליע הדבר לפני
כהדרג' ולפני הדרג' פתוחים כל שערי התורה
ויאבה בחסדו להשיבני בזה אם יש לדברים הללו מקום :

ואם כנים דברי אלה יש להכניסם ג"כ בפסוק והפכתי
חניכס לאבל והעליתי על כל מתניכס שק ועל
כל ראש קרחה ושמת' כאבל יחיד ואחריתה וכו' וקשה
ג"כ מה הלשון כל מתניכס ועל כל ראש מה דייק במלת
כל והעיקר מה פירוש של אבל יחיד :

אולם יש לומר דקשה מה זה דקאמר והפכתי חניכס
לאבל והלא אין אבילות טהגת בחג אבל אם
כל המתנים יהיו תגורות שם וכל ראש קרחה אי טהגת
שפיר אבילות מכיון שכולם אבליים הוי בלגעה וטהגת
כמו ביחיד ולריך גם בשבת להזכיר ברכת אבליים :

והשי"ת יהפוך לנו את ימי האבלות לששון
ולשמחה דברי יידידו המשתחוה מרחוק
לאפו ומתרפק באהבתו הצעיר המתאבק
בעפר רגלי חכמים ושוחה בצמא את דבריהם
חק יעקב אבינדרור האבדפה"ק ותגלי"ד יצ"ו.

אמן

דאי חמץ טוקשה דרבנן יש לומר דרבנן גזרו רק בפסח
עלמא דהי איסור כרת ולא בע"פ דהי איסור לאו
ומה שכתב כבוד דאי חמץ טוקשא דרבנן לא הוי משום
הרחקה אלא משום וודאי דרבנן לא ידעתי מ"ל הא
והרי הט"כ בעלמא כתב מפורש דאי נימא דטוקשה
דרבנן ע"כ הוי משום הרחקה גזירה אסו חמץ ממע ומדוע
יאמר כבוד דח"ל גזרו על חמץ טוקשה לא משום
הרחקה אלא משום וודאי מה"ט לומר ק' ?

ומה שכתב כבוד דח"ל הרחיבו את גבול החמץ
ואמרו שגם טוקשה הוי חמץ ומשו"ה הוי איסור
וודאי ולא הרחקה לא אוכל להבין את דבריו אלה דאי
נימא כן אין סברא כלל לומר דטוקשה דרבנן דמח"ג
אי גילו ח"ל דטוקשה הוי חמץ הלא אז פשיטא דלאו
שבתורה לא תאכלו מחמלת קאי גם על טוקשה וממילא
אסור מן התורה ואי אפשר לומר דמדאורייתא לא הוי
חמץ ומחמץ החליטו דהי חמץ דזה אינו כלל דאין
יפלגו חכמים עם התורה בענין מליאות דלהתורה לא
הוי חמץ ולחמץ הוי חמץ וע"כ גם חכמים מודי
דטוקשה לא הוי חמץ כלל אלא שאסורו משום הרחקה
אסו חמץ דאורייתא ושפיר מסתפק הט"כ דלא ידענו
אי הרחיבוהו גם בע"פ והבן :

ועיין בתוס' פסחים מ"ג ע"א ד"ה מאן שהקשו
מהאמר הרי עלי תודה מן החמץ או מן המלח
יהביא ש"אור וכו' מ"ל דהוי חמץ לענין תודה והמעמיק
בדברי תוס' אלה יראה שחוס' נקטו בסברתם שמן
הסברא האנוטה טוקשה לא הוי חמץ כלל ואין שום
סברא לאסור טוקשה משום חמץ והא דטוקשה אסור
בפסח הוי רק משום גזירת הכתוב ולכן שפיר הקשו
דכפודה דלא רבתה התורה טוקשה איך אפשר להכניסו
בגדר חמץ יעו"ש בתוס' הרי חמץ כדבריו אלה וא"א
לומר דחכמים הרחיבו את גבול חמץ גם על טוקשה
דלא הלא גם בתורה הי' יכול להביא ש"אור והבן :

את זה מצאתי לנכון להשיבו.

ידי"ג עוז דו"ש באה"ר מתרפק באהבתו
חק יעקב אבינדרור האבדפה"ק ותגלי"ד יצ"ו.

סימן טו

שלי וברכה וחיים ארוכים אל כבוד האי סבא
קדישא ה"ה אדמו"ר הרב הגאון המובהק
שר התורה סאור הגולה רבן של כבה"ג פאר
הדוד וכו' כש"ת מ' אלדוד קלאצקין שליט"א
(וצ"י) כעת בעיה"ק ירושלים תובב"א.

הגיעני מכתב הדרג' שליט"א עם הקונטרסים הנדפסים
ועם תשובתו הנדפסת אלי בדבר ספרי חלק
יעקב ובמכתבו דמר הדרג' הוסיף להעיר אותי בדבריו
סיקרים באשמות לב ואני לא ארצה להטרידו בקריאת
מכתבים ארוכים ואני מרשה לי רק להעיר בקלרה על דבריו :

כהדרג' העיר בדבר מה שכתבתי בספרי חלק
יעקב סי' ק' בתוס' חגיגה י"ז שהביאו